

Juryrapport van de Siegenbeek Scriptieprijs 2009

Leiden, donderdag 27 mei 2010,
tijdens de jaarvergadering namens de jury voorgelezen door Jos Paardekooper

Dames en heren,

Aan mij de eer om bekend te maken wie dit jaar de Siegenbeek Scriptieprijs heeft gewonnen – de Scriptieprijs die, zoals u ongetwijfeld weet, vorig jaar in het leven is geroepen om alumni op de hoogte te houden van recente ontwikkelingen in ons vak.

Eerst heel kort iets over de spelregels. Niet iedereen kon zijn of haar scriptie inzenden. Dat was voorbehouden aan kersverse neerlandici die in 2009 afstudeerden met een scriptie die is gewaardeerd met een 7,5 of hoger. De jury heeft de ingezonden scripties vervolgens beoordeeld op toegankelijkheid en overtuigingskracht, op een verrassende benadering, op een vlotte stijl, en op persoonlijkheid en originaliteit in vorm en inhoud.

De jury bestond ook dit jaar uit Jan Bos (boekhistoricus en penningmeester van Siegenbeek), Kees Thomassen (conservator en marge-drukker), Marcel Uljee (tekstschrijver) en Jos Paardekooper (HBO-docent en emeritus-stadsdichter). De oorkonde werd ontworpen en gedrukt door De Uitvreter te Woold. De Siegenbeekprijs bestaat uit een geldbedrag ter grootte van 500 euro.

Voordat ik de winnaar bekend maak, wil ik beginnen met een eervolle vermelding. En die is voor Juliette Sanberg. Zij schreef de scriptie *Vergeet min niet te schrijven al gij kent*, met als ondertitel: 'Een zoektocht naar Hollandse levens en taalnormen in zeventiende eeuwse brieven'. We zijn onder de indruk van het vele werk dat Juliette heeft verzet en de voorbeeldige verzorging van haar scriptie. We hebben het eindresultaat met veel plezier en bewondering gelezen.

Maar toch, de Siegenbeek Scriptieprijs 2009 gaat naar een andere scriptie. En dat zegt veel over de kwaliteit van de scriptie van Nina Verheij – want dat is de scriptie die de jury dit jaar wil onderscheiden.

De titel van Nina's scriptie luidt *Aan zekerheid grenzende waarschijnlijkheid?*, met een vraagteken, en de ondertitel luidt: 'Analyse en beoordeling van waarschijnlijkheidsargumentatie.' Ik moet eerlijk bekennen: we moesten er even voor gaan zitten. Waarschijnlijkheidsargumentatie is in Nina's eigen woorden een argumentatietype 'dat in de moderne argumentatietheoretische literatuur tot nu toe nog nauwelijks is besproken'. En het is ook voor de gemiddelde neerlandicus bepaald geen alledaags onderwerp. Nu bestond de jury natuurlijk niet uit 'gemiddelde neerlandici', maar toch. Gelukkig heeft Nina er alles aan gedaan om het haar lezers zo aangenaam mogelijk te maken.

Waarschijnlijkheidsargumentatie is, zoals het woord al, zegt een vorm van argumentatie waarin een beroep wordt gedaan op waarschijnlijkheden. Als voorbeeld gebruikt Nina onder andere: 'Comapatiënten hebben geen bewustzijn, want als je doet alsof je ze een klap geeft, dan reageren ze niet.' Het hier verzwegen argument ('Mensen met een bewustzijn zullen gewoonlijk proberen een klap te ontwijken') doet een beroep op een waarschijnlijkheid; hoe mensen zich meestal gedragen of normaal gesproken op iets reageren.

In haar scriptie doet Nina een voorstel voor een model dat laat zien welke kritische vragen van toepassing zijn op waarschijnlijkheidsargumentatie. Met andere woorden: welke vragen kun je bij waarschijnlijkheidsargumentatie stellen om de redelijkheid ervan te toetsen? Nina bouwt een eigen, nieuw stukje theorie op door haar onderwerp werkelijk van alle kanten te bekijken. Dat doet ze, naar ons oordeel, zeer zorgvuldig op basis van literatuur- en corpusonderzoek. Elke stap wordt consequent aangekondigd,

uitgevoerd en geëvalueerd. Die opbouw wordt ook voortdurend geëxpliciteerd en daarmee controleerbaar gemaakt. Nina weet precies wat ze doet en is didactisch sterk: haar betoog is goed te volgen en ze slaagt erin de lezers bij de les te houden.

Persoonlijk moest ik tijdens het lezen voortdurend denken aan de juridische missers die er de afgelopen tijd naar boven zijn gekomen in enkele zeer spraakmakende processen. Met name de veroordeling van Lucie de B. berustte, als ik me de krantenartikelen nog goed voor de geest kan halen, op enkele redeneringen, misschien wel redeneerfouten, die in dit onderzoek haarfijn door de mand zouden zijn gevallen.

Kortom: hoewel het onderwerp op het eerste gezicht niet zo toegankelijk oogt, slaagt Nina Verheij erin om lezers te boeien die niet in de materie thuis zijn, met een goed opgezet en uitstekend verwoord betoog dat behalve een wetenschappelijk ook een groot maatschappelijk belang in zich draagt.

Ik wil graag Nina Verheij vragen om nu naar voren te komen.

Beste Nina, in je scriptie geef je een paar keer aan dat er verder onderzoek nodig is. We kunnen niet goed inschatten hoe waarschijnlijk het is dat je dat onderzoek zelf gaat uitvoeren, maar wij zouden dat in ieder geval erg toejuichen. En als ik je dan, namens de jury, de Siegenbeek Scriptieprijs 2009 en de oorkonde ga overhandigen, dan lijkt het mij méér dan waarschijnlijk dat er tegelijk een klaterend applaus losbarst.